

Sprawozdanie

Sprawozdanie z XII edycji Intensywnego Balintowskiego Treningu Grupowego, Kraków, 20–22.04.2018

Report from the 10th edition of the Intensive Balint Training Group, Kraków, April 20–22, 2018

Już 11 rok w naszym kraju organizujemy intensywne treningi balintowskie (dziwięć odbyło się w Częstochowie i trzy w Krakowie) według modelu częstochowskiego. Pomysłodawcami szkolenia, autorami programu i głównymi realizatorami treningów byli prof. dr hab. Jan Łazowski z Krakowa i dr Ireneusz Kaflik z Częstochowy¹. Omawiany poniżej 30-godzinny kurs (intensywny trening balintowski) odbył się tym razem w Krakowie we współpracy z Centrum Szkoleń i Usług Psychologicznych AKADEMIA PSYCHE dr. Jerzego Korzewskiego. W obecnym kursie zrealizowano trzy wykłady: *Historia ruchu balintowskiego w Polsce* i *Balint w Krakowie* autorstwa dr. Ireneusza Kaflika oraz *Superwizja w psychoterapii a Balintowski Trening Grupowy – różnice i podobieństwa*, opracowany przez doc. Artima Pasternatskiego z Ukrainy. Oprócz wykładów i seminarium odbyło się 26 godzin warsztatów, zwanych grupami Balinta, prowadzonych w 90-minutowych blokach. Kształcenie prowadzono na 3 poziomach: podstawowym, doskonalącym i superwizyjnym.

Do poziomu podstawowego (do 50 godzin treningu balintowskiego) należały osoby rozpoczynające swoją przygodę z Grupami Balinta (GB). Przyjmowani tu byli psycholodzy, lekarze, psychoterapeuci, prawnicy, kapłani, pielęgniarki, menedżerowie, pedagodzy, konsultanci telefonów zaufania, rehabilitanci i inne osoby pracujące na relacjach bądź zajmujące się udzielaniem pomocy w szerokim znaczeniu tego słowa. Podczas warsztatów rozwijali oni podstawowe kompetencje interpersonalne.

Do poziomu doskonalącego kwalifikowane były osoby ze stażem 50 godzin treningu, pragnące doskonalić umiejętności słuchania, słyszenia, rozumienia relacji i porozumiewania się i jeszcze lepiej korzystać z efektów treningu w swojej działalności. Osoby te zapraszano do nowych zadań, np. do opisu przebiegu treningu i udziału w sesji wspomagającej w roli sekretarza; również do reprezentowania lidera bądź grupy w sesji wspomagającej.

Do poziomu zaawansowanego, nazywanego też superwizyjnym, kwalifikowane były osoby, które:

- spełniały podstawowe wymogi formalne Polskiego Stowarzyszenia Balintowskiego (PSB) dla kandydatów na liderów,
- realizowały program przygotowania kandydatów na liderów BTG,
- posiadały certyfikat psychoterapeuty,

¹ Kaflik I., Łazowski J. (2015). Training for candidates for Balint Group Leaders according to Częstochowa model. Wasilewski B., Engel L. (red.), *Balint Group Training. Theory and Application*. Warszawa: Eneteia, 118–134.

- uczestniczyły przynajmniej w 100 godzinach treningu balintowskiego prowadzonego przez certyfikowanych liderów BTG,
- posiadały umiejętność zapisu przebiegu sesji i superwizji BTG,
- zaczynały prowadzenie grup pod superwizją w rolach lidera i kolidera,
- przygotowywały się do egzaminu z umiejętności samodzielnego prowadzenia Balintowskiego Treningu Grupowego (BTG).

Seminaria i zajęcia praktyczne (treningi) podczas krakowskiego kursu prowadzili certyfikowani liderzy, a sesje superwizyjne – powołani superwizorzy Polskiego Stowarzyszenia Balintowskiego:

1. prof. Marek Motyka
2. prof. Bohdan Wasilewski
3. prof. Ewa Wilczek-Różyńska
4. dr n. med. Maciej Pilecki
5. dr n. przyr. Ireneusz Kaflik
6. mgr Joanna Zgud
7. mgr Andrzej Mielecki
8. mgr Artur Kulig.

W sesjach egzaminacyjnych sprawdziano, w końcowemu poddały się dwie osoby z Rosji (Tatiana Tishkova i Nikolaj Klepikov oraz dwie osoby z Polski (Adriana Zielińska i Katarzyna Panasiuk-Kalinowska). Gratulujemy wysokiego poziomu przygotowania do funkcji lidera BTG. Komisji egzaminacyjnej przewodniczył Andrzej Mielecki.

Organizacja superwizji – wprowadzono eksperymentalnie dwie sesje:

Pierwsza część superwizji stanowiła sesję ćwiczeniową. Prowadzenie grupy powierzano dwóm osobom kandydującym do uzyskania uprawnień lidera BTG, które występowały tu w rolach lidera i kolidera. Należały one do tzw. grupy zaawansowanej. Sesja ta odbywała się w obecności superwizora BTG. Sesja trwała 90 min.

Sesja wspomagająca (SW) stanowiła **drugą część superwizji**. Miała miejsce bezpośrednio po sesji ćwiczeniowej. Superwizor powoływał sesję wspomagającą i ją prowadził. Udział w niej brali kandydaci na liderów,

którzy prowadzili trening, dwóch delegatów (osoba wybrana przez kandydatów i osoba wybrana przez grupę) oraz sekretarz i narrator. Osoby wybrane, zwane delegatami, pomagały w odtwarzaniu przebiegu treningu, dzięki czemu kandydaci mogli słyszeć, jaki odbiór miało prowadzenie przez nich grupy i ich wypowiedzi. Poza tym delegaci przez udział w dyskusji pogłębiali swoje umiejętności balintowskie. Sesja wspomagająca może odbywać się poza grupą lub w jej obecności, co zależy m.in. od liczby superwizorów i możliwości organizacyjnych. Głównym celem tej sesji jest pomaganie kandydatom w doskonaleniu prowadzenia treningu przez przyjazną ocenę ich pracy, nazywanie mocnych stron i niedostatków, ocenę postępów, korygowanie błędów i braków we wszystkich aspektach treningu.

Sesja wspomagająca z zasady przebiega w 5 etapach. Etapy nie stanowią twardej reguły postępowania, lecz propozycję inspirowaną, pozwalającą na zapamiętanie węzłowych problemów. Omawianie dotyczy tego, co działo się w czasie sesji. Aby omawiać postępowanie kandydatów, trzeba przypomnieć przebieg treningu. Jest to zadanie dla delegatów w etapach 1 i 2.

Etap 1: Przypomnienie głównych problemów z opowiadania; po co przychodzi pacjent do terapeuty, dlaczego teraz, czego oczekuje, jak to sygnalizuje? Jaki kontrakt zawierają? Jakie terapeuta miał motywacje podjęcia się terapii tegoż pacjenta? Jak narrator opisuje pacjenta, czego oczekuje od uczestników grupy Balinta?

Etap 2: Rozpoznanie uczuć, motywacji bohaterów występujących w opowiadaniu i w grupie. Co działo się w relacjach terapeuta – pacjent, narrator – grupa, lider – grupa, lider – kolider?

Etap 3: Omawianie działań lidera.

Czy i jak zidentyfikował problemy bohaterów opowiadania i główne relacje?

Czy wyjaśnianie problemu postępowania samoistnie w procesie grupowym czy było sterowane przez lidera?

Jaka była liczba interwencji lidera, ich jakość i trafność? Jak zostały dobrane momenty interwencji? Jaki skutek przynosiły?

Etap 4: Współdziałanie lidera z koliderem. Jak podzielili się zadaniami? W czym współdziałali? Jak porozumiewali się ze sobą? Jakie uczucia i emocje ujawniali? Jak to wpływało na proces grupowy?

Wypowiedzi uczestników sesji superwizor wiąże z pytaniami do wszystkich członków sesji wspomagającej. Kandydat na lidera wyjaśnia swoje interwencje, rozpatruje skutki i tłumaczy przyczyny, swoje pewności i wątpliwości. Podobnie wypowiada się kolider. Wszyscy uczestnicy sesji mogą brać udział w dyskusji. Superwizor swoim autorytetem zwykle przesądza treść wniosków, lecz powinien brać pod uwagę głosy pozostałych uczestników, doprowadzając do zrozumienia, wiarygodności i bezstronności sądów, nawet przy ich rozbieżności i mimo zawsze istniejącego obszaru wątpliwości.

Etap 5: Wynikiem sesji jest wymienienie silnych i słabych stron umiejętności kandydatów, ujawnionych w prowadzonym treningu i poza nim. Istotne jest podkreślenie udanych działań, ale równie ważne jest rozważanie, co i jak można było zrobić inaczej i może lepiej. Superwizor podsumowuje sesję i proponuje kierunki dalszego doskonalenia.

Obowiązki superwizora

Prowadzi kształcenie kandydatów na liderów do takiego poziomu, który pozwoli na samodzielne prowadzenie balintowskiego treningu grupowego (BTG).

Obserwuje sesję, pozostając poza kręgiem wewnętrznym, nie ingeruje w jej przebieg, natomiast zbiera zaobserwowane przy tym materiały – celem omówienia i oceny pracy kandydatów.

Organizuje i przeprowadza sesję wspomagającą (SW), w przewidzianym składzie i miejscu, według reguł opisanych w pow. opracowaniu. Formułuje wnioski i zalecenia, wynikające z SW, a dotyczące kompetencji kandydatów na liderów BTG.

Przeprowadzony kurs cieszył się dużym zainteresowaniem głównie psychoterapeutów (lekarzy i psychologów) oraz uzyskał wysoką ocenę uczestników i kadry szkolącej. Podkreślano wysoką jakość kształcenia, dużą przydatność praktyczną do uzyskania kompetencji lidera BTG oraz sprawność organizacyjną zespołu. Uczestnicy zarówno z kraju, jak i z zagranicy zgłaszali potrzebę kontynuacji intensywnego treningu balintowskiego według opisanego tu modelu częstochowskiego.

*Ireneusz Kaflik, Jerzy Korzewski**

* Adres do korespondencji: psyche45@op.pl, jerzykorz@wp.pl